

Nr 208.

Av greve **Wachtmeister** och herr **Clemedtson**, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition angående försvarsväsendets ordnande.*

Kungl. Maj:ts proposition nr 50 till innevarande års riksdag förutsätter en avsevärd reduktion av rikets försvarskrafter, en reduktion, vilken enligt försvarsministerns utsago å sid. VII i propositionen med hänsyn till de uppgifter, som närmast komma att påvila försvarsorganisationen, kommer att drabba armén och kustartilleriet i väsentligt högre grad än flottan. Ett bifall till propositionen kommer sålunda enligt statsrådets mening att åt flottan giva en ökad betydelse vid rikets försvar.

Flottans styrka ligger huvudsakligen i den dyrbara materielen, som, innan den är utrustad och bemannad, kräver militärt skydd för att icke bli ett lättfånget byte för en plötsligt uppträdande fiende. På grund härav är ett starkt skydd för flottans fredsförläggningssorter ett oavvisligt krav, ett skydd, som måste vara effektivare i den mån vårt försvar i ökad omfattning bygges på flottan.

Man skulle sålunda kunna ifrågasätta, huruvida icke Karlskrona station, där den större delen av flottans materiel är förlagd, är i behov av förstärkta försvarsanstalter. Propositionen innebär emellertid i stället på åtminstone en viktig punkt ett bestämt försvagande av det nuvarande fästningsförsvaret, då den förutsätter en indragning av Karlskrona grenadjärregemente, som enligt nu gällande planer är avsett att vid mobilisering bestrida fästningens infanteriförsvar. Behovet av infanteri för fästningen har dock icke i propositionen blivit underkänt, då enligt densamma ett detachment ur Kronobergs regemente avses som infanteribesättning i Karlskrona fästning. Behovet är också uppenbart. Karlskrona fästning ligger i havsbandet. Dess sjöfront har en utsträckning av omkring 2 mil och omfattar en mängd större och mindre öar. På en del av de större öarna ligga dyrbara försvarsanläggningar, som kräva infanteri för sitt försvar. En kustfästning har nämligen ytterst små utsikter att kunna nedkämpas av fartygsartilleri. Framför kanoner uppställda i land kan skydd av snart sagt obegränsad styrka anbringas, under det att örlogsfartyg endast kunna bära ett pansarskydd av jämförelsevis ringa tjocklek. Om man frånser flyganfall, mot vilka egna flygstidskrafter och luftartilleri är det förnämsta skyddet, äro landsatta trupper det medel, varav en fiende måste begagna sig för att oskadliggöra sjöför-

ten. För att förhindra sådana landstigningsföretag kräves infanteri på sjöfronten och rörliga sjöstridskrafter.

Erfarenheten har visat, att sjöfästningar oftare anfallas från landsidan, där skyddet i allmänhet är svagare. Jag vill i detta samband erinra därom, att i rysk-japanska kriget fästningen Port Arthur föll efter anfall från landsidan. Karlskrona fästning är åt landsidan synnerligen svagt befästad och försvaret åt denna sida är huvudsakligen uppdraget åt Karlskrona grenadjärregemente. Det är tydligt, att infanteriförsvaret av såväl sjöfronten som landfronten icke i längden kan med framgång upptagas av en styrka med så ringa storlek som ett regemente, därest ett anfall av större omfattning igångsättes mot Karlskrona fästning samtidigt insatt mot såväl sjöfronten som landfronten. Infanteriets uppgift blir då att uppehålla fienden, till dess att förstärkning hinner anlända från fälthären.

Av synnerlig vikt är, att de trupper, vilka vid behov komma att delta i försvaret av fästningen, i stor utsträckning äro orienterade inom försvarsområdet redan i fredstid. Även om hänsyn till fälthärens behov av trupper gör det omöjligt att inom den blivande försvarsorganisationens ram avse mer än en bataljon infanteri som fästningstrupp, synes en avsevärd fördel vinnas genom att i fredstid förlägga infanteri i större omfattning till Karlskrona, varigenom tillfälle till orientering i terrängen kan beredas inom detta försvarsområde, en lokalkännedom som måste anses vara av större värde än samma kunskap beträffande terräng inne i landet långt ifrån rikets kuster.

Vare sig ett krigsföretag mot vårt land avser att genom avskärande av våra förbindelser med utlandet förstöra vår ekonomi och utsvälta landets invånare eller att genom härsmakt betvinga oss, komma de första operationerna sannolikt att äga rum till sjöss. För en anfallande kommer på grund härav det primära målet att bli svenska flottans tillintetgörande, varefter han har frihet att välja tillvägagångssätt och plats för anfall m. m. En fiende kommer sålunda sannolikt att till en början koncentrera sina ansträngningar på att oskadliggöra flottan. Det måste då vara för fienden angeläget att angripa flottan i det ögonblick, då den är svagast och då utsikterna sålunda måste vara störst att kunna nedkämpa densamma. Ett sådant ögonblick utgör själva krigsutbrottet. Kriget mellan Ryssland och Japan inleddes med en attack mot de utanför fästningen Port Arthur liggande ryska örlogsfartygen, utförd innan ännu någon krigsförklaring avgivits. En flotta, som icke ständigt är rustad och bemannad, har sin största svaghetsperiod under tiden från det mobiliseringen tager sin början och tills densamma är avslutad. Fartygen ligga då i stor omfattning å flottans varv utan besättning.

Ett företag mot fästningen kan då jämförelsevis lätt utföras på följande sätt. Ett par regementen infanteri transporteras med snabbgående fartyg till lämpliga platser på bägge sidor om fästningsområdet, landsättas och

begiva sig per velociped till Karlskrona. Vid en tidpunkt, då fartygen ännu ej hunnit rustas, äro riskerna obetydliga för fienden att få sin landstigning oroad av undervattensbåtar. Väl komma till norra sidan av Karlskrona ha trupperna att möta motstånd endast från en svagt bestyckad måhända ännu icke mobiliserad artilleriställning samt det infanteri, som är fredsförlagt till Karlskrona. Mäktar icke infanteriet bjuda tillräckligt kraftigt motstånd, ligger vägen snart öppen till flottans varv, där de orustade fartygen, dockor, verkstäder m. m. inom en kort stund äro sprängda. Ett framgångsrikt företag av sådan art, som här antytts, skulle för oss betyda ett dräpslag och bli av de svåraste följder. Tydligt är, att en bataljon infanteri är en alltför svag styrka för att med säkerhet kunna även i gynnsam terräng hindra flere regementen att tränga in i Karlskrona.

Ett helt regemente förlagt till Karlskrona i fredstid har långt större utsikter att kunna förhindra ett anfall mot Karlskrona från landsidan, varigenom tid vinnes för att från fälthären sända erforderlig undsättning. Under sådana förhållanden måste nämligen den anfallande styrkan vara betydligt större, krävande ett betydligt antal fartyg, avsevärt längre tid såväl för transporten som för själva landsättningen av trupperna, allt omständigheter som gör en fiende betänksam gent emot riskerna. Ett otillräckligt infanteriförsvar inbjuder till ett sådant överraskande anfall, tillräcklig fredsförlagd styrka i Karlskrona förbjuder tanken på sådana företag.

Efter genomförd mobilisering äro förhållandena helt annorlunda. Ett landstigningsföretag är då synnerligen svårt att genomföra och kräver avsevärd tid och en omfattande apparat på grund av risken för anfall från de då färdigrustade svenska örlogsfartygen. Infanteriförsvaret bör då kunna bestridas av en bataljon infanteri jämte landstorm.

Det är sålunda synnerligen betydelsefullt, att ett helt regemente infanteri i fredstid blir förlagt till Karlskrona, även om efter genomförd mobilisering endast en bataljon kan påräknas för fortsatt försvar av krigshamnen, som förutom sin betydelse såsom operationsbas för örlogsflottan även har ett stort värde i egenskap av södra Östersjöns rymligaste och bästa ankarplats.

Betydelsen av ett ordnat infanteriförsvar för Karlskrona fästning har också hittills på militärt håll uppskattats, då Karlskrona grenadjärregemente var ett av de få infanteriregementen, som i vårt land ansågs böra förbli mobiliserat under den tid, då världskriget pågick. Ett så starkt behov av trupper vid början av en mobilisering föreligger icke för någon annan ort i hela vårt land, icke ens för fästningen Boden, som först på ett senare stadium kan beräknas komma att få kontakt med andra fientliga stridskrafter än flygformationer. Det är uppenbarligen en olägenhet, att all vapenför ungdom i Blekinge vid inträffande mobilisering skyndsamligen skall begiva sig till någon ort utom länet för att utrustas och därefter om Karlskrona anfallas från landsidan transporteras och komma — för sent.

Riktigare måste väl anses, att länets värnpliktige vid mobiliseringen strömma till Karlskrona, som är en kritisk punkt i vida högre grad än någon plats inne i landet. Karlskrona fästnings förbindelser bakåt måste vara tryggade, ty på dessa bero möjligheterna att kunna förse flottans fartyg med de förnödenheter av varjehanda slag, av vilka de äro i oavvisligt behov för att kunna fylla sin uppgift.

Ehuru vi i annan motion giva uttryck åt den uppfattning vi i stora drag hysa angående vårt försvarsväsendes ordnande för närvarande, anse vi oss, för den händelse något annat förslag vinner riksdagens bifall, böra hemställa,

att ett infanteriregemente fredsörläggdes till Karlskrona.

Stockholm den 14 mars 1925.

Axel Wachtmeister.

J. Clemedtson.
